

[Akceptuję](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#) [.net](#) [Innowacje](#) [Nauka](#) [Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Edukacja](#)

Pro receptura

W programie kształcenia zarówno magistrów farmacji, jak i techników farmaceutycznych, dużo czasu poświęca się na naukę wykonywania leków recepturowych. Podręczniki i receptariusze podają skład wielu tradycyjnych preparatów, od najprostszych w wykonaniu roztworów, do wieloskładnikowych mazideł. Ale czy ta cała wiedza przydaje się w praktyce? Jak wiele leków recepturowych rzeczywiście sporządza się w aptece?

Jako studentka, miałam szansę się o tym przekonać podczas wykonywania obowiązkowej praktyki

w aptecę otwartej po III roku farmacji. Warunkiem zaliczenia praktyki było wtedy (w 2011 roku) wykonanie co najmniej 60 leków recepturowych. Z trudem udało mi się tyle przygotować w ciągu miesiąca - sytuację ratowały podwójne ryczałty i niezliczone ilości euceryny z kwasem bornym, zapisywane przez panią dermatolog, która przyjmowała pacjentów w sąsiedztwie apteki. Ten problem zauważono także na uczelni, ponieważ regulamin praktyk na 2013 rok przewiduje już „tylko” 40 leków recepturowych do wykonania przez studenta.

Jakie leki przygotowuje się w aptece?

Rozporządzenie Ministra Zdrowia wymienia wiele postaci leków, które mogą być wykonywane w aptece: proszki dzielone oraz niedzielone, czopki, globulki, pręciki, płyny i maści do użytku zewnętrznego, krople, mieszanki ziołowe, pigułki i kleiny. Jednakże głównie wykonywane są maści i inne preparaty dermatologiczne. Oprócz wspomnianej wcześniej nawilżającej mieszaniny euceryny i roztworu kwasu bornego, podczas mojej praktyki wykonywałam maści witaminowe, przeciwzapalne z glikokortykosteroidami, przeciwbakteryjne z antybiotykiem. Pojawiły się także pojedyncze recepty na maść z cynkiem i rezorcyną, krem z 10% mocznikiem, maść siarkową oraz złuszczącą maść salicylanową. Poza tym - bakteriobójczy puder, wcierka do włosów i przeciwpotny płyn z formaliną. Ciekawą odmianą były dwa rodzaje proszków: z sotalolem w małej dawce dla 10-letniego dziecka oraz połączenie metamizolu, kofeiny i papaweryny.

Leki skrojone na miarę

Największą zaletą preparatów wykonywanych na podstawie recepty jest to, że lekarz może przepisać pacjentowi preparat jak najlepiej dostosowany do jego potrzeb. W przypadku leków robionych przeznaczonych do użytku zewnętrznego, ich największym atutem jest brak konserwantów. W przypadku preparatów doustnych - jest to gwarancja indywidualnego, precyzyjnego ustalenia dawki substancji leczniczej, szczególnie ważna w przypadku leków pediatrycznych. Możliwe jest także umiejętne wykorzystanie przez lekarza synergicznego działania różnych związków. Jeśli apteka dysponuje pomieszczeniem do wykonywania receptury jałowej, może także wykonywać krople i maści oczne. Niska, zryczałtowana cena (7,50 zł) jest korzystna dla pacjenta. Dodatkowo świadomość, że lek został przygotowany indywidualnie według wskazań lekarza, może mieć pozytywny wpływ na wiarę pacjenta w skuteczność terapii i regularność stosowania leku.

Natomiast wadą preparatów magistralnych jest brak szczegółowej, instrumentalnej kontroli na każdym etapie przygotowywania, jak ma to miejsce w przypadku preparatów gotowych. Dlatego też Światowa Organizacja Zdrowia zaleca stosowanie preparatów recepturowych wyłącznie w przypadku, gdy nie jest dostępny lek gotowy.

W Polsce...

Prawo farmaceutyczne nakłada na właścicieli aptek obowiązek wykonywania leków recepturowych, a aptekarz powinien zapewnić nabycie poszukiwanego leku w terminie ustalonym z pacjentem. Warunki wytwarzania oraz zachowanie jakości preparatów recepturowych podlegają kontroli Inspekcji Farmaceutycznej. Wiąże się to z dużymi kosztami, związanymi z zapewnieniem osobnego pomieszczenia do wykonywania leków, odpowiednich sprzętów, a także stałej dostępności substancji pro receptura w aptecę. Ważniejsze od kosztów jest jednak zapewnienie powszechnej dostępności preparatów przygotowywanych indywidualnie dla pacjenta.

...i na świecie

Leki recepturowe wykonuje się w wielu krajach. W państwach rozwiniętych, receptura apteczna traci na znaczeniu, gdyż leki magistralne są wypierane przez gotowe preparaty. Natomiast w krajach uboższych i mniej rozwiniętych, receptura ma ogromne znaczenie ze względu na brak odpowiedniej postaci leku, którą można podać dzieciom; na przykład często stosowany paracetamol nie jest dostępny w zawieszynie, jedynie w tabletkach. Światowa Organizacja Zdrowia ocenia, że nawet 55% preparatów recepturowych wykonywanych dla pacjentów pediatrycznych w krajach afrykańskich ma swoje odpowiedniki, które są dostępne w sprzedaży w Europie bądź Stanach Zjednoczonych jako gotowe preparaty (chinina, prednizon, rifampicyna, izoniazyd, ciprofloksacyna, digoksyna, furosemid i inne). WHO dąży do wprowadzenia ich do obrotu także w Afryce, ponieważ wykonywane tam leki recepturowe często nie spełniają norm bezpieczeństwa.

Autor: Agnieszka Stelmaszyk

Literatura:

1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 stycznia 2011 r. w sprawie wykazu leków, które mogą być traktowane jako surowce farmaceutyczne, wysokości opłaty ryczałtowej za leki podstawowe i recepturowe, ilości leku recepturowego, którego dotyczy opłata ryczałtowa oraz sposobu obliczania kosztu sporządzania leku recepturowego
www.mz.gov.pl/wwwmz/index?mr=m1&ms=904&ml=pl&mi=904&mx=0&mt=&my=9&ma=016727
2. Ustawa z 6 września 2001r. - Prawo farmaceutyczne
dziennikustaw.gov.pl/DU/2001/s/126/1381/1
3. International initiatives on extemporaneous dispensing
www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378517312005558

Źródło: za zgodą <http://www.pfm.pl>

<http://laboratoria.net/edukacja/16375.html>

Informacje dnia: [Zdrowych i Pogodnych Świąt Bożego Narodzenia Zapraszamy na wyjątkową edycję Targów PCI Days 2025! Zawał już dawno przestał być chorobą mężczyzn Świąteczna apteczka Radioaktywny pluton się nie ukryje Złoty Medal Chemii przyznany po raz 14 Zdrowych i Pogodnych Świąt Bożego Narodzenia Zapraszamy na wyjątkową edycję Targów PCI Days 2025! Zawał już dawno przestał być chorobą mężczyzn Świąteczna apteczka Radioaktywny pluton się nie ukryje Złoty Medal Chemii przyznany po raz 14 Zdrowych i Pogodnych Świąt Bożego Narodzenia Zapraszamy na wyjątkową edycję Targów PCI Days 2025! Zawał już dawno przestał być chorobą mężczyzn Świąteczna apteczka Radioaktywny pluton się nie ukryje Złoty Medal Chemii przyznany po raz 14](#)

Partnerzy